

Kerdoelen worden vernieuwd: concreter en praktijkgericht

De wereld van bewegen en sport verandert. Zo is er een nieuwe, laagdrempelige tennisvariant: picklebal – zeer geschikt voor de gymles. Naast nieuwe mogelijkheden zijn er ook zorgen: kinderen bewegen minder. Kortom: tijd voor het actualiseren van de kerndoelen bewegen en sport. SLO presenteerde onlangs de conceptkerndoelen voor bewegen en sport, mens en maatschappij, mens en natuur, kunst en cultuur en moderne vreemde talen. | René Leverink

Wat betekenen de conceptkerndoelen voor de dagelijkse lespraktijk? Kerndoelen beschrijven wat leerlingen moeten kennen, kunnen en ervaren in het primair (speciaal)- en onderbouw van het voortgezet (speciaal) onderwijs. De leraar bepaalt zelf op welke manier hij of zij dat doel het beste kan bereiken.

Met de oplevering van de conceptkerndoelen voor mens en natuur, mens en maatschappij, kunst en cultuur, bewegen en sport en de moderne vreemde talen in november 2024 is de ontwikkelfase afgerond. Nu is het tijd voor de fase van beproeven. Tijdens deze fase kijken we naar de verwachte bruikbaarheid in de onderwijspraktijk. Het ministerie van OCW heeft aangegeven dat er nog een extra stap moet worden gezet om de kerndoelen meer in samenhang te presenteren, zodat er een goede focus komt op het versterken van lezen, schrijven en rekenen. SLO pakt dit tegelijkertijd op met het verwerken van de feedback uit de onderwijspraktijk.

Uitdaging

Nienke van Dieren was lid van het kerndoelenteam bewegen en sport. Ze werkt op De Klimop, een school voor gespecialiseerd (voortgezet) onderwijs in Hilversum. “Wat ik in mijn lessen bewegingsonderwijs belangrijk vind, is dat leerlingen heel veel bewegen, veelzijdig bewegen en ieder op zijn eigen niveau. Ik zag het als een uitdaging om die diversiteit uit te werken in concrete kerndoelen en op die manier zichtbaar te maken voor collega’s in het hele land.”

Jacob Nienhuis is curriculumexpert binnen het kerndoelenteam. Sinds ruim drie jaar is hij curriculumontwikkelaar bij SLO. Hij ziet zijn functie als een schakel tussen het curriculum en de dagelijkse onderwijspraktijk: “We proberen de conceptkerndoelen zo op te schrijven dat ze enerzijds voldoen aan de formele eisen en anderzijds voor het onderwijsveld helder en richtinggevend zijn om mee aan de slag te gaan.” Jacob is enthousiast over het kerndoelenteam: “Iedereen werkte vanuit een passie voor het vak en vanuit zijn eigen achtergrond en expertise, met specifieke aspecten die weer een aanvulling zijn op de inbreng van de anderen.”

De huidige kerndoelen stammen uit 2006. In welk opzicht waren ze toe aan actualisatie? Nienke: “In de huidige kerndoelen staat in heel algemene termen beschreven wat een leerling in het primair onderwijs en in de

onderbouw van het voortgezet onderwijs moet kennen, kunnen en hebben ervaren. Je kon ervan maken wat je wilde. Nu hebben we de doelen veel specifiek gemaakt en opgesplitst in meerdere kerndoelen met telkens een aantal uitwerkingen. Door deze concretere uitwerking is duidelijker beschreven wat de kern van het leergebied is. Er wordt preciezer beschreven wat het gewenste leergedrag is dat we bij de leerlingen willen zien. Dat is helpend voor de leraar om het onderwijs zo in te richten dat de leerling het gewenste leergedrag kan laten zien. Het wordt makkelijker om de lesstof in samenhang te behandelen, met een bepaald beweegthema als uitgangspunt. Zo zijn er nu twee doelen in het domein Samen bewegen: het doel hiervan is dat de leerling tijdens bewegingsactiviteiten sportief bezig is, rekening houdt met de mogelijkheden en voorkeuren van anderen, en respect heeft en zorgt voor de ander. De leerling leert eenvoudige regelende taken te vervullen die het mogelijk maken, zelfstandig en samen met andere leerlingen bewegingsactiviteiten te beoefenen.”

Nieuwe manieren van bewegen

Ook veranderingen in de samenleving maakten de actualisatie van de kerndoelen bewegen en sport noodzakelijk. Jacob: “Vergeleken met twintig jaar terug is de beweeg- en sportcultuur veel diverser geworden. Er komen steeds meer nieuwe manieren van bewegen bij, maar ook veel variaties in bestaande sporten. Een andere maatschappelijke trend is de toegenomen beweegarmoede. Kinderen en volwassen voelen zich steeds minder uitgedaagd om te gaan bewegen. In tien jaar tijd is de gemiddelde schermtijd van kinderen tot en met tien jaar verdubbeld. Een belangrijke vraag hierbij is: hoe kun je leerlingen zich meer bewust maken van wat bij hen past op het gebied van bewegen en sporten. Er is nu een conceptkerndoel waarbij de leerling onderzoekt welke vormen van bewegen passen bij de eigen mogelijkheden.” Jacob vult aan: “Neem beweegvaardigheid. Dat staat wel in de huidige kerndoelen, maar er

wordt niets gezegd over de praktijk. In de conceptkerndoelen is een aantal aspecten van leergedrag beschreven die nodig zijn om beweegvaardigheid te verbeteren. Dat geeft de leraar houvast: dit is het gedrag dat we van een leerling willen zien, wat vraagt dat dan van mij als leraar om dat mogelijk te maken? En wat van de school, aan tijd en faciliteiten?”

Kennismaken met verschillende vormen van spel en sport is volgens Nienke óók een onderwijstaak, omdat kinderen die kans van huis uit niet altijd krijgen, om welke reden ook: “Voor die groep is het nóg belangrijker om in de gymles in aanraking te komen met een gevarieerde en veelzijdige beweegcultuur. Wat je ook meer ziet dan vroeger, is dat kinderen stoppen met een sport die ze altijd deden, maar daarna niks meer doen omdat ze niet weten wat er verder nog leuk is en bij ze past. Daarom voorzien de conceptkerndoelen in het kennismaken met allerlei verschillende opties in sport en bewegen.”

Nienke wil leerkrachten die bewegingsonderwijs geven op het hart drukken niet terug te deinzen voor deze concrete conceptkerndoelen: “Ze kunnen hiermee juist veel beter uit de voeten, omdat dit meer houvast biedt. Ik hoop ook dat in de toekomst de nieuwe set kerndoelen niet alleen zijn weg vindt naar de gymzaal, maar ook naar de hele school. Meer bewegen is niet alleen de zorg van de leraar, maar van de hele school.” ●

Meer informatie?

- De conceptkerndoelen en overige informatie zijn te vinden op www.actualisatiekerndoelen.nl. Je kunt je hier ook opgeven voor updates om op de hoogte gehouden te worden.

Foto's

SLO

Contact

René Leverink is (onderwijs)journalist en schreef dit artikel in opdracht van SLO

Kernwoorden

kerndoelen, curriculumherziening, leergebied bewegen en sport